

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 13.11.2008
KOM(2008) 772 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Energetická účinnost: plnění 20% cílové hodnoty

SDĚLENÍ KOMISE

Energetická účinnost: plnění 20% cílové hodnoty

SHRNUTÍ

Vedoucí představitelé EU se zavázali ke snížení spotřeby primární energie o 20 % v porovnání s prognózami na rok 2020. Nákladově nejefektivnějším způsobem, jak snížit spotřebu energie a přitom zachovat stejnou úroveň hospodářské činnosti, je energetická účinnost. Zvýšením energetické účinnosti lze řešit i hlavní energetické výzvy v oblasti změny klimatu, energetické bezpečnosti a konkurenceschopnosti.

Právní předpisy Společenství týkající se energetické účinnosti byly navrženy tak, aby podstatně zvyšovaly energetickou účinnost v odvětvích, která jsou hlavními spotřebiteli energie. Samy o sobě však stávající právní předpisy v oblasti energetické účinnosti nepovedou k takovým úsporám energie, které by stačily na splnění 20% cíle. Hlavními překážkami bránícími zvýšení energetické účinnosti je špatné provádění stávajících právních předpisů, nedostatečná informovanost spotřebitelů a absence odpovídajících struktur, které by odstartovaly významné investice do energeticky účinných budov, výrobků a služeb a jejich uvádění na trh. Z hodnocení národních akčních plánů energetické účinnosti vyplývá, že politický závazek členských států v oblasti energetické účinnosti není v souladu s jejich opatřeními. Členské státy musí právní předpisy týkající se energetické účinnosti provádět rychleji a efektivněji. Pro zvýšení energetické účinnosti je třeba vytvořit i další nástroje.

Komise navrhuje posílit hlavní právní předpisy v oblasti energetické účinnosti týkající se budov a energetických spotřebičů. Ustanovení směrnice o energetické náročnosti budov budou rozšířena tak, aby se vztahovala na více budov a zvýšila váhu certifikátů energetické náročnosti a inspekčních zpráv k otopným a klimatizačním systémům. Směrnice o označování energetické účinnosti štítky bude revidována tak, aby se vztahovala i na další energetické spotřebiče a výrobky spojené se spotřebou energie, a nikoli jen na domácí spotřebiče. Návrh směrnice obsahující nový systém označování pneumatik má zase podpořit zavádění palivově účinných pneumatik na trh. Za účelem dalšího zvýšení energetické účinnosti v oblasti dodávek energie Komise navrhuje prováděcí pokyny, jež mají usnadnit odběr vyrobené energie z energeticky vysoce účinných zařízení na kombinovanou výrobu tepla a elektřiny. Ke kombinované výrobě tepla a elektřiny se předkládá sdělení. K vyřešení nedostatku potřebných investic se již zvažují nové iniciativy v oblasti financování energetické účinnosti, např. iniciativa EU pro udržitelné financování energetiky, neboť by zároveň mohly přispět k ochraně evropského hospodářství před zhoršenými finančními podmínkami.

Evropská rada podtrhla důležitost evropského rámce politik a opatření v oblasti energetické účinnosti, tj. akční plán energetické účinnosti z roku 2006, a to tím, že Komisi a členské státy vybízí k jeho rychlejšímu provedení a ke zvážení jeho případné revize. Za tímto účelem Komise tento akční plán v roce 2009 vyhodnotí s cílem vypracovat plán revidovaný. Ten by mohl posílit pobídky ke zlepšením v oblasti energetické účinnosti a zohlední zásadní roli, již by při snižování spotřeby energie moha sehrát města, např. další podporou místních sítí, jako je Pakt primátorů. Na mezinárodní úrovni bude Společenství energetickou účinnost nadále prosazovat formou institucionalizovaných dialogů a partnerství.

1. RIZIKO NESPLNĚNÍ CÍLŮ

Úspora energie je bezodkladným a z hlediska vynaložených nákladů tím nejeefektivnějším způsobem, jakým EU reaguje na zásadní energetické výzvy týkající se udržitelnosti, zabezpečení dodávek a konkurenceschopnosti, jak je stanoveno ve strategických cílech „energetické politiky pro Evropu“.¹ Vedoucí představitelé EU zdůraznili potřebu zvýšení energetické účinnosti jako součást cílů „20-20-20“ pro rok 2020: 20% snížení spotřeby primární energie EU², závazný cíl 20% snížení množství emisí skleníkových plynů a 20% podíl obnovitelných energií do roku 2020. Jak cíle týkající se snížení emisí skleníkových plynů, tak cíle v oblasti obnovitelných energií vedou ke zvýšení energetické účinnosti, a zároveň platí, že ambiciózní opatření zaměřená na energetickou účinnost významně napomohou dosažení cíle EU v oblasti změny klimatu, zejména v rámci rozhodnutí o sdílení úsilí³.

Jestliže bude dosaženo cíle 20% úspory energie, pak nejen že EU spotřebuje přibližně o 400 Mtoe (milionů tun ropného ekvivalentu) primární energie méně, ale také předejde výstavbě přibližně 1 000 uhelných energetických bloků nebo půl milionu větrných turbin.⁴ Snížení množství emisí CO₂ by pak bylo přibližně 860 Mt.⁵

Nejdůležitějším zdrojem energie se staly „negawatthodiny“, neboli spotřeba energie, ke které nedošlo v důsledku úspor. Například roční spotřeba konečné energie by se za období 1997–2006 byla zvýšila o 115 Mtoe čili 11 %, pokud by bývalo nedošlo k žádnému zvýšení energetické účinnosti.⁶ Tato hodnota představuje jednu třetinu celkového dovozu ropy do států EU-27 v roce 2006. Hlavním prostředkem pro zabezpečení dodávek EU je úspora energie.

Podle stávajících trendů týkajících se provádění členskými státy je samozřejmě jasné, že splnění našeho cíle v oblasti úspory energie do roku 2020 je vážně ohroženo. *Příloha 1* uvádí kvantitativní hodnocení očekávaného dopadu některých relevantních právních předpisů a opatření týkajících se energetické účinnosti po jejich úplném provedení. Členské státy tyto právní předpisy nyní provádějí, takže na posouzení všech dopadů je příliš brzy. Předběžné informace o vývoji a provádění, jakož i další ukazatele (viz oddíl 2) naznačují, že potenciál v oblasti úspory energie není realizován dostatečně rychle. Pomocí těchto opatření by se mělo do roku 2020 docílit asi 13% úspor energie, pokud je členské státy řádně provedou. Ačkoliv tato hodnota představuje velký úspěch, **nedosahuje úrovně, které je třeba docílit.**

Nedávno provedené studie naznačují, že v oblasti energetických úspor stále existují značné rezervy, jak uvádí obrázek 1⁷.

¹ KOM(2007) 1 v konečném znění.

² Rada Evropské unie, závěry předsednictví ze dne 8.– 9. března 2007 (7224/1/07).

³ KOM(2008) 17.

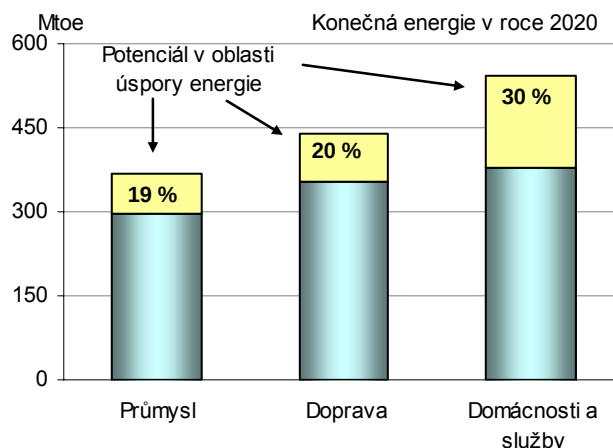
⁴ Na základě předpokladu, že každý energetický blok má kapacitu 600 MW a je v provozu 7 000 hodin ročně; u větrné energie: průměrná kapacita turbíny 4 MW v roce 2020, v provozu 2 300 hodin ročně.

⁵ Byl použit implicitní emisní faktor pro rok 2020, vypočítaný jako poměr spotřeby primární energie k emisím CO₂. Implicitní emisní faktor vychází ze základního modelu Primes (aktualizace z roku 2007), který je k dispozici na internetové adrese http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/figures/trends_2030_update_2007/index_en.htm a který je závislý na skladbě zdrojů energie v roce 2020.

⁶ Projekt Odyssee, 115 Mtoe konečné energie odpovídá přibližně 180 Mtoe primární energie.

⁷ *Study on Energy Savings Potentials in EU Member States, Candidate Countries and EEA Countries* [Studie o možnostech snížení spotřeby energie provedené v členských státech EU, kandidátských zemích a v zemích EHS]. Fraunhofer ISI *et al.*; předběžné výsledky.

Obrázek 1. Odhadovaný potenciál v oblasti snižování spotřeby energie v roce 2020

Dosažení energetické účinnosti brání mnoho překážek. Příloha 2 uvádí přehled hlavních faktorů a překážek v oblasti zvyšování energetické účinnosti. Překážky napříč odvětvími zahrnují neúplné provádění právních předpisů EU týkajících se energetické účinnosti, nedostatečný přístup k finančním prostředkům a nízkou informovanost o výhodách energetických úspor. V dopravě je třeba zlepšit nedostatečnou infrastrukturu, která by dosažení energetické účinnosti usnadňovala, a omezený závazek tohoto odvětví. V průmyslu jsou jasnými překážkami nízká informovanost o možných přínosech a vysoké vstupní náklady. Současný stav finančních trhů v dohledné době neumožní zlepšit přístup k finančním prostředkům.

2. ČEHO SE DOPOSUD DOSÁHLO

2.1 Důležitost energetické účinnosti

Energetická účinnost se velmi dotýká občanů EU. Více lidí i firem vnímá dopad vyšších výdajů za energie. Nejlepší dlouhodobě udržitelnou reakcí je snížení spotřeby energie. Roční energetické úspory mohou snadno dosáhnout částky převyšující 1 000 EUR na domácnost, přičemž 600 EUR z této částky připadá na nižší výdaje za energie a zbývající část na úspory jiných nákladů.⁸ Problémem však zůstávají vstupní náklady. Protože většina renovací má dlouhou životnost, budou dodatečné náklady na zajištění energetické účinnosti těchto renovací zaplacený za mnohem kratší dobu, než je životnost samotné renovace. Nedávný příklad z Francie ukazuje, že tepelná izolace střechy průměrného domu ušetří tolik topného oleje, že návratnost tohoto opatření je tři roky. Renovace zásadnějšího charakteru (např. tepelná izolace stěn, lepší okna) mají delší dobu návratnosti.

Energetická účinnost je přínosná pro hospodářství EU jako celek, a ještě více pro místní rozvoj.⁹ Očekává se, že bude-li v roce 2020 dosaženo cíle 20% snížení

⁸ Na základě průměrných výdajů za spotřebu na domácnost v roce 2005 (tj. 1 192 jednotek standardu kupní síly (pps) za elektřinu, plyn a jiná paliva a 1 121 pps za dopravu) s 20% koeficientem nárůstu do roku 2020.

⁹ Závěry Evropské rady ze dne 22. a 23. března 2005, 7619/05, ZÁVĚR 1.

spotřeby energie, vynesou přímé energetické úspory 220 miliard EUR ročně.¹⁰ Nepřímé hospodářské výhody jsou ještě mnohem vyšší. Energeticky účinné výrobky a materiály a energetické služby představují rentabilní trh také pro vývoz. Je to příležitost pro evropské firmy stát se nositelkami inovace a vytvořit nové pracovní příležitosti, což často platí o malých a středních podnicích (SME), protože investice do energetické účinnosti jsou většinou spojeny s malými renovačními projekty.

2.2 Nástroje EU pro dosažení energetické účinnosti

Energetická účinnost je jak výsledkem politického vývoje, tak uplatnění konkrétních opatření. Základem je technologický vývoj a významně přispěly také právní předpisy v oblasti životního prostředí, zejména systém pro obchodování s emisemi a politika emisí v dopravě. Silnou pobídkou trhů k realizaci nákladově efektivních úspor energie jsou také zdanění a jiná fiskální opatření, například státní podpora a současné nástroje průmyslové politiky. Na tyto účinné nástroje je důležité i nadále spoléhat, především v současné tíživé hospodářské situaci.

V oblasti konkrétní politiky energetické účinnosti EU existuje pět pilířů:

- 1) obecný politický rámec a opatření prováděná v rámci evropského akčního plánu energetické účinnosti;
- 2) národní akční plány energetické účinnosti založené na rámcové směrnici o energetických službách¹¹;
- 3) právní rámec pro nejdůležitější spotřební odvětví – stavebnictví – a elektrické spotřebiče;
- 4) doprovodné politické nástroje, například cílené financování, poskytování informací a sítě, jako je Pakt primátorů a kampaň Udržitelná energie v Evropě; a
- 5) mezinárodní spolupráce v oblasti energetické účinnosti.

Na základě zelené knihy o energetické účinnosti Komise zahájila diskusi o účinných způsobech využívání energie.¹² Byla zjištěna možnost snížit do roku 2020 spotřebu primární energie o 20 % nákladově efektivním způsobem. Za účelem dosažení tohoto cíle byl v roce 2006 vytvořen a přijat komplexní **akční plán energetické účinnosti**.¹³ Označuje šest klíčových oblastí¹⁴ s největším potenciálem v oblasti úspory energie a navrhuje 85 činností a opatření na úrovni EU a jednotlivých států. Mezi jiným bylo uvedeno deset prioritních opatření a ve všech bylo dosaženo výrazného pokroku.¹⁵ Provádění akčního plánu probíhá a mělo by být dokončeno do roku 2012. Třetina opatření již byla dokončena, ale zbývající činnosti stále ještě potřebují aktivní závazek jak na úrovni EU, tak na úrovni vnitrostátní (viz také oddíl 4.1 níže).

¹⁰ KOM(2006) 545 v konečném znění. Vypočtené úspory představují 390 Mtoe; při ceně 96 USD za barel bez daně to znamená 220 miliard EUR.

¹¹ Směrnice 2006/32/ES (Úř. věst. L 114, s. 6).

¹² KOM(2005) 265 v konečném znění ze dne 22. června 2005.

¹³ KOM(2006) 545 v konečném znění.

¹⁴ 1) Požadavky energetické náročnosti produktů, budov a služeb, 2) přeměna energie, 3) doprava, 4) financování a tvorba cen, 5) chování ve vztahu k energii a 6) mezinárodní partnerství.

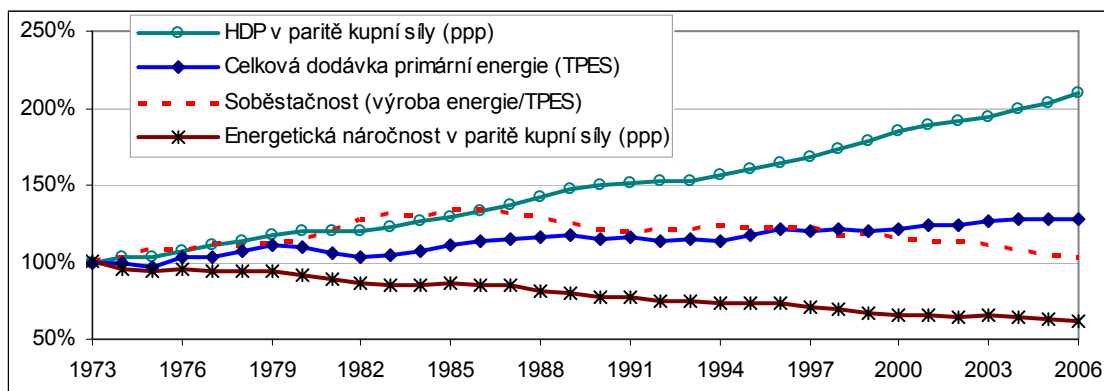
¹⁵ Příklady prioritních opatření: označování spotřebičů a zařízení a stanovení norem minimální energetické náročnosti, přijetí požadavků na energetickou náročnost budov a nízkoenergetické budovy, zvyšování účinnosti výroby a distribuce elektrické energie, snížení spotřeby automobilů, podpora správného financování energeticky účinných investic, systémové využití zdanění a energetická účinnost v zastavěných oblastech.

Jednotlivým spotřebitelům pomáhá k úspoře energie především inteligentní měření spotřeby, označování štítky a podrobné vyúčtování. Směrnice o energetických službách¹⁶ od členských států požaduje, aby měřiče za tržní ceny budou zobrazovat skutečnou spotřebu energie. Energetická účinnost je také jedním z hlavních aspektů činnosti Občanského energetického fóra¹⁷, regulačního fóra nedávno založeného Komisí.

2.3 Vývoj na úrovni EU

V posledních desetiletích došlo k rychlému hospodářskému růstu, který zvýšil naši spotřebu energií (viz obrázek 2 níže). Zatímco národní bohatství se více než zdvojnásobilo od první ropné krize v sedmdesátých letech 20. století, spotřeba energie, která tento růst podpořila, vzrostla pouze o 30 %. Výše zisků z energetické účinnosti¹⁸ se však bohužel začala v devadesátých letech 20. století snižovat a v současné dekádě zažívá další pokles. Od osmdesátých let 20. století opět vzrůstá závislost na dovozu energií. Na dovozu závisí více než polovina energetických potřeb EU.

Obrázek 2. Vývoj některých hlavních ukazatelů pro Evropu (1973 = 100 %)¹⁹

V rámci EU přispěly v letech 1997 a 2006 politiky a opatření v oblasti energetické účinnosti prováděné od roku 1997 spolu s „normálním“ technologickým pokrokem ke zvýšení konečné energetické účinnosti v průměru o 1,3 % za rok²⁰. Bez těchto zisků by spotřeba konečné energie byla v roce 2006 o 11 % vyšší. Odvětvím, kde bylo dosaženo největšího zvýšení energetické účinnosti, je průmysl. Toto odvětví je o 24 % energeticky účinnější než v roce 1997. Energetická účinnost v dopravě a domácnostech se zvýšila pouze o 9 %, tj. o 1,1 % za rok. Viz obrázek 3 níže.

¹⁶ Směrnice 2006/32/ES, článek 13.

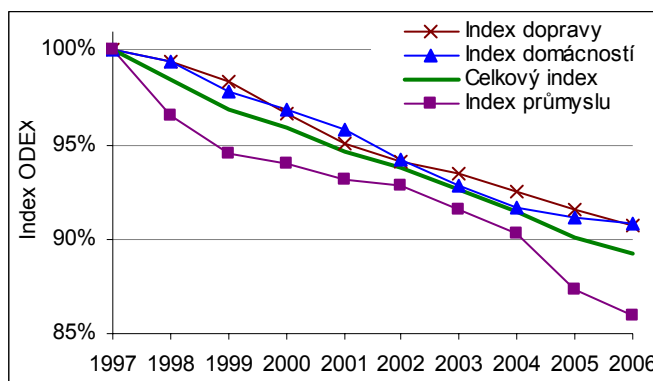
¹⁷ První zasedání Občanského energetického fóra proběhlo v Londýně ve dnech 27.–28. října 2008.

¹⁸ Zisky z energetické účinnosti jsou měřeny energetickou náročností, tj. energií spotřebovanou na výrobu jedné jednotky. Vyšší energetická účinnost sice snižuje spotřebu energie vzhledem k výkonu, službě nebo zboží, ale neznamená nutně úsporu energie, protože tíhneme k většímu vytápění a ochlazování svých domů, překonávání delších vzdáleností a používání většího počtu elektrických zařízení.

¹⁹ V důsledku nedostatku údajů obrázek zahrnuje všechny státy EU-27 s výjimkou tří pobaltských států a Slovinska. Pokud není uvedeno jinak, jsou použity údaje Eurostatu.

²⁰ Základ: ODEX. Jedná se o index, který je alternativou celkové energetické náročnosti používané v projektu ODYSSEE. Získává se kumulací změn jednotky spotřeby na dílčích úrovních pododvětví nebo koncového uživatele, které jsou pozorovány během daného období. Index ODYSSEE nezahrnuje mnoho faktorů, například strukturální změny ani jiné změny, které nemají vztah k energetické účinnosti (např. zpětný účinek). Viz také: www.odyssee-indicators.org.

Obrázek 3. Trendy energetické účinnosti u koncových zákazníků ve státech EU-27 (index ODEX, 1997 = 100 %)

Z hlediska účinnosti výroby a přenosu energie existuje značný prostor pro zlepšení. Nižší spotřeba konečné energie znamená ještě větší úspory v obráceném směru: pokud koncový spotřebitel spotřebuje o 1 kWh elektřiny méně, znamená to, že se ušetřilo 2,5 kWh primární energie. To také znamená, že jakékoli úspory konečné energie mají mnohem větší peněžitou hodnotu než totéž množství nespotřebované primární energie.

2.4 Vývoj na vnitrostátní úrovni

Právní předpisy Společenství o energetické účinnosti jsou páteří vnitrostátních portfolií, protože poskytují rámec definující právní závazky v řadě směrnic a ponechávají jejich provádění na členských státech. **Toto provádění nepostupuje podle očekávání:** provádění uvedených směrnic do vnitrostátního práva je pomalé a vymahatelnost na vnitrostátní úrovni nejednotná. Členské státy začínají zavádět režimy financování, ale tyto režimy jsou často roztržité. Existují i jiné překážky, například nedostatek informací, administrativní překážky a nedostatečně kvalifikovaní pracovníci.

Směrnice o energetických službách²¹ poskytuje obecný rámec pro mnoho úsporných opatření, včetně orientačního cíle v oblasti úspory energie.²² Směrnice se vztahuje na distributory energie, provozovatele distribučních soustav, společnosti zabývající se maloobchodním prodejem energie a na všechny spotřebitele energie s výjimkou těch, na které se vztahuje systém pro obchodování s emisemi.

V důsledku značné oblasti působnosti uvedené směrnice a velkých rozdílů v rozvoji energetické infrastruktury v jednotlivých členských státech členské státy provádějí a uplatňují uvedenou směrnici velmi různými způsoby. Komise v současné době provádí hodnocení vnitrostátních prováděcích opatření.

Uvedená směrnice vyžaduje, aby každý členský stát předložil národní akční plán energetické účinnosti. Tyto akční plány představují vnitrostátní strategii pro dosažení cíle v oblasti úspory energie v souladu s uvedenou směrnicí. *Příloha 3* uvádí stručné hodnocení národních akčních plánů. Některé z nich obsahují ucelené a komplexní strategie pro dosažení uvedeného cíle. Z většiny plánů však bohužel vyplývá jasný rozdíl mezi politickým závazkem jednotlivých členských států v oblasti energetické

²¹ Viz poznámka 11 výše.

²² Článek 4.

účinnosti a mezi opatřeními, která navrhuje. Evropská rada vznesla požadavek, aby se národní akční plány energetické účinnosti staly základem úsilí směřujícího k dosažení cíle EU v oblasti úspory energie²³. Konec konců, národní plány by měly členským státům sloužit jako všeobecný nástroj pro podávání zpráv o své politice energetické účinnosti.

2.5 Vývoj na regionální a místní úrovni

Regionální a místní orgány hrají klíčovou roli v provádění politiky energetické účinnosti. Města, obce a regiony jsou za normálních podmínek odpovědné za stavební povolení, finanční pobídky a řádné provádění územního plánu a uplatňování stavebních předpisů. Stále více se stávají hnací silou energetické účinnosti i díky své politice zadávání veřejných zakázek.

V tomto duchu Komise v roce 2007 zahájila Pakt primátorů. V rámci tohoto programu se města, obce a regiony zavázaly překročit závazek 20% snížení emisí skleníkových plynů v roce 2020 s tím, že za tímto účelem vypracují akční plán udržitelné energie. Je to příležitost pro všeobjímající pohled na místní úrovni, začleňující energetickou účinnost, obnovitelné energie, městskou dopravu a zadávání veřejných zakázek do jednoho plánu, který přinese nejen hospodářské, ale také environmentální a sociální výhody.

3. DALŠÍ KROKY

Komise navrhuje balíček opatření v oblasti energetické účinnosti obsahující následující prvky: návrh na přepracování směrnice o energetické náročnosti budov; návrh na revizi směrnice o označování energetické účinnosti štítky; návrh nové směrnice obsahující systém označování pneumatik; rozhodnutí Komise, které stanoví pokyny k výpočtu množství elektřiny pocházející z kombinované výroby tepla a elektřiny; a sdělení týkající se kombinované výroby tepla a elektřiny.

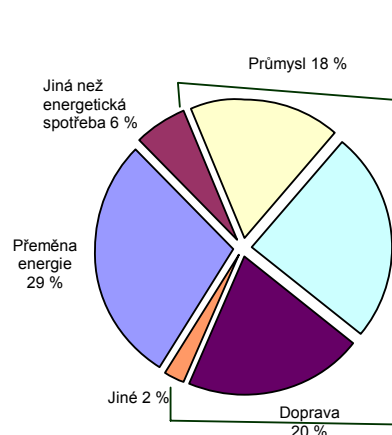
Tento balíček je představen v částech 3.1 až 3.3 níže.

3.1 Energetická účinnost budov – nový způsob využití potenciálu

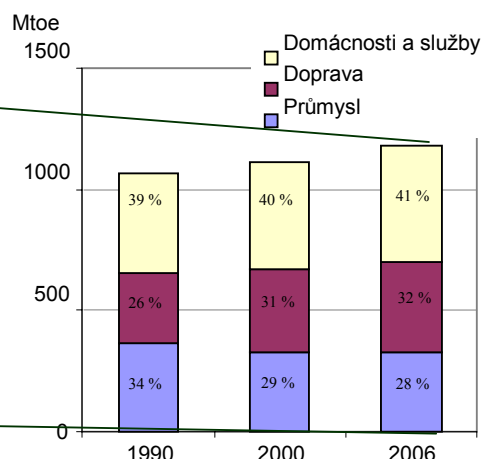
Spotřeba energie v obytných a komerčních budovách představuje přibližně 40 % celkové spotřeby konečné energie v EU a 36 % celkového množství emisí CO₂ vyprodukovaných EU. Potenciál v oblasti nákladově efektivní úspory energie do roku 2020 je značný: v rámci odvětví lze dosáhnout o 30 % nižší spotřeby energie. Tato hodnota odpovídá snížení spotřeby konečné energie v EU o 11 %. Spotřeba energie však v tomto odvětví stále stoupá.

²³ Rada Evropské unie, závěry předsednictví ze dne 19.–20. června 2008 (11018/08).

Obrázek 4. Odhadovaná hrubá spotřeba energie podle odvětví v roce 2006 (EU-27)

Obrázek 5. Vývoj spotřeby konečné energie podle odvětví (EU-27)

Směrnice o budovách²⁴ poskytuje rámec pro konkrétní opatření a požadavky na úrovni členských států a její revize znamená zjednodušení, vyjasnění a zavedení účinnějších ustanovení. Členské státy budou i nadále odpovědné za stanovení konkrétních požadavků. Komise navrhuje, aby byla odstraněna prahová hodnota 1 000 m² u stávajících budov, pokud procházejí větší renovací²⁵: požadavky na energetickou náročnost budov se proto budou vztahovat na více budov. Certifikáty energetické náročnosti by se měly stát spolehlivějšími, otopné a klimatizační systémy by měly být pravidelně kontrolovány a členské státy vytvoří návrhy národních plánů pro nízkoenergetické budovy. Navrhované změny dávají členským státům příležitost využít v tomto rozptýleném odvětví více než polovinu zbývajících nákladově efektivního potenciálu (60–80 Mtoe nebo 5–6 % ročně z celkové poptávky primární energie v roce 2020).

V roce 2009 Komise zahájí důležitou iniciativu „Build-up“ na zvýšení informovanosti všech stran ve stavebním článku řetězce možných úspor, která bude zahrnovat stávající stavební platformu a doplňovat iniciativu rozhodujících trhů v oblasti udržitelného stavebnictví. Tato opatření mají za cíl podnítit zavádění inovačních, udržitelných a energeticky účinných stavebních řešení na trh. Komise bude dále spolupracovat se sociálními partnery na podpoře investic v tomto odvětví.

Také Komise vlastní velké budovy a pracuje na certifikaci jejich energetické náročnosti, aby splnila požadavky příslušné směrnice.

3.2 Energetická účinnost výrobků

V rámci akčního plánu pro udržitelnou průmyslovou politiku a pro udržitelnou spotřebu a výrobu Komise předložila návrh na rozšíření směrnice o ekodesignu²⁶. Za

²⁴ Směrnice 2002/91/ES (Úř. věst. L 1, s. 65).

²⁵ Definice větší renovace zůstává: buď musí investice přesahovat 25 % hodnoty celé budovy (bez pozemku), nebo musí více než 25 % obvodového pláště budovy projít strukturální renovací. Na renovaci bytu ve velkém domě pro více rodin se tedy tyto požadavky ve většině případů nevztahují.

²⁶ KOM(2008) 399 v konečném znění.

ním nyní následuje návrh na revizi směrnice o označování energetické účinnosti štítky²⁷. Oba nástroje se budou vztahovat na komerční a průmyslové energetické spotřebiče a na výrobky spojené se spotřebou energie, například okna a motory používané v budovách. V revidované směrnici o označování štítky budou případně uvedeny třídy označení, přičemž výrobky, které těmto třídám nevyhoví, nebudou předmětem státních zakázek ani pobídek ze strany veřejných orgánů.

Součástí balíčku těchto politických opatření je také návrh systému označování pneumatik. Cílem je prosadit zavedení palivově účinných pneumatik, označovaných jako pneumatiky s nízkým valivým odporem, na trh.

Očekává se, že Komise do jara roku 2009 přijme opatření týkající se ekodesignu žárovek (které by vedlo k vyřazení ne hospodárných žárovek se žhaveným vláknem), elektrických zařízení v pohotovostním režimu, pouličního a kancelářského osvětlení, zdrojů vnějšího napájení a set-top boxů pro televizní přijímače. V roce 2009 budou řešeny také kotle a ohřívače vody, televizory, motory a některé bílé zboží. Jako příklad potenciálních výhod lze uvést to, že nahrazení středně velkého domácího kotle třídy „M“ (s příkonem 22 kW), který představuje průměrný, běžně prodáváný model s vysokou účinností, vede k ročním úsporám nákladů na palivo v přibližné výši 250–300 EUR. Návratnost investice je přibližně 5–6 let.²⁸

3.3 Kombinovaná výroba tepla a elektřiny

Kombinovaná výroba tepla a elektřiny je vysoce účinná technika výroby elektřiny a tepla. Kvůli potřebě paralelního tepelného zatížení se kombinovaná výroba tepla a elektřiny využívá hlavně v dálkovém vytápění a průmyslu. Směrnice o kombinované výrobě tepla a elektřiny²⁹ podporuje vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektřiny. Za účelem zajištění úplného provedení byly přijaty prováděcí pokyny. V těchto pokynech jsou vysvětleny postupy a definice harmonizované metodiky pro stanovení množství elektřiny pocházející z kombinované výroby tepla a elektřiny³⁰. Tyto pokyny umožňují členským státům uvedenou směrnici lépe provádět.

Sdělení Komise uvádí další možnosti zvýšení podílu kombinované výroby tepla a elektřiny.

3.4 Financování

Za účelem podpory investic, jejichž cílem je zvýšení energetické účinnosti, existují režimy financování³¹, jejichž první výsledky jsou pozitivní: energetickou účinnost zohledňuje větší počet projektů rozvoje a obnovy měst. Například v Německu byla v období 1990–2006 financována opatření v oblasti energetické účinnosti přibližně v 2,5 milionu domácností. Investice v samotném roce 2006 tam povedou k dosažení dlouhodobého snížení emisí CO₂ o více než 1 milion tun ročně a v uvedeném roce vytvořily 220 000 pracovních míst, převážně v odvětví stavebnictví. Další podobné iniciativy v současné probíhají v několika dalších členských státech.

²⁷ Směrnice 92/75/EHS (Úř. věst. L 297, s. 16).

²⁸ Přípravná studie o ekodesignu kotlů typu CH – VHK, Delft 30.9.2007; www.ecoboiler.org.

²⁹ Směrnice 2004/8/ES (Úř. věst. L 52, s. 50).

³⁰ Viz příloha II směrnice 2004/8/ES.

³¹ Evropská investiční banka a Evropská banka pro obnovu a rozvoj poskytují finanční nástroje různým příjemcům. Na úrovni EU existují fondy politiky soudržnosti, sedmý rámcový program pro výzkum a jiné zdroje, např. Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii.

Potenciál zde evidentně existuje, není však ještě v obecné míře rozpoznán a příslušné iniciativy jsou roztrženy. Tvorba efektivních opatření v oblasti energetické účinnosti zaměřená na domácnosti a malé a střední podniky vyžaduje dobře koordinovaný rámec financování vycházející ze soukromých, vnitrostátních a evropských zdrojů v souladu s právními předpisy Společenství. Mezi posledně jmenované zdroje patří strukturální fondy. O jejich rozmnožení v EU se následně mohou postarat fondy Společenství, například v rámci inteligentní energie, a půjčky. Normy mohou poté sloužit jako model pro postup na vnitrostátní úrovni.

Komise také spolupracuje s Evropskou investiční bankou (EIB) a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (EBRD) na založení iniciativy EU pro udržitelné financování energetiky s cílem podnítit kapitálové trhy k rozsáhlému financování investic do energetické účinnosti, obnovitelných energií, čistého využití fosilních paliv a kombinované výroby tepla a elektřiny z obnovitelných zdrojů v evropských městech. Složitá situace na finančních trzích posiluje potřebu zkoumat výhody veřejně podporovaného nástroje. Je třeba společného úsilí k hledání nových a inovačních režimů financování s cílem umožnit investice do energetické účinnosti usilující o zlepšení životních podmínek, pro které je typická míra rizika nepokrytá trhy.

Ke konci roku bude do obnovené Lisabonské strategie zahrnut celostní přehled finanční podpory nejen energetické účinnosti, ale i všech politik přispívajících k boji proti změně klimatu a k zajištění dodávky energií. V době, kdy jsou veřejné zdroje omezené, je zde potřeba zajistit, aby veřejné finanční prostředky byly využity tam, kde co nejúspěšněji přispějí k dosažení evropských cílů.

Vzhledem ke krizi na mezinárodních finančních trzích, která nemá obdoby, se finanční systém nachází v zasetí zdoluhavého procesu snižování zadluženosti. Bude třeba řešit otázku, jak financovat inovační technologie zvyšující energetickou účinnost. Komise spolu s členskými státy přezkoumá opatření ke zvýšení energetické účinnosti a rozšíření technologií šetrných k životnímu prostředí, například v budovách a čistých automobilech, což by znamenalo příležitost pro hospodářství, včetně malých a středních podniků, a zároveň by to EU pomohlo ke splnění jejího cíle v oblasti změny klimatu. Další možnosti, jež bude podrobněji prozkoumána, je zvyšování poptávky po energeticky účinném zboží a službách prostřednictvím nižšího zdanění a jiných cílených fiskálních opatření³².

V rámci programů politiky soudržnosti bylo na podporu energetické účinnosti přiděleno v období 2007–2013 přes 4,2 mld. EUR. Z fondů politiky soudržnosti je v této oblasti podporována široká škála činností, včetně zvyšování energetické účinnosti v průmyslu, obchodu, dopravě a veřejných budovách, kombinované výroby tepla a elektřiny a výroby energie z místních zdrojů, inovací v oblasti udržitelné energie a vzdělávání v oblasti sledování a hodnocení energetické náročnosti. Politika soudržnosti kromě toho v nových členských státech za určitých podmínek podporuje investice do energetické účinnosti obytných budov. Protože některá z těchto opatření lze financovat i z jiných okruhů rozpočtu politiky soudržnosti, jako je výzkum a vývoj a obnova měst a venkova, očekává se, že vlastní prostředky přidělené na podporu evropské energetické politiky budou mnohem vyšší. Navíc díky finančním nástrojům, jako je financování dluhů a kapitálové fondy nabízené skupinou EIB

32

KOM(2008) 706 v konečném znění ze dne 29.10.2008: *From financial crisis to recovery: A European framework for action* (Od finanční krize k ozdravení: evropský rámec opatření).

(např. prostřednictvím půjček ze strukturálních fondů) a EBRD, by správní orgány mohly získat další finanční prostředky na podporu operačních programů.

Komise také prošetří možnosti spojení veřejné podpory s výsledky energetické účinnosti v širším kontextu, jak již bylo uvedeno v navrhované směrnici o označování energetické účinnosti výrobků spojených se spotřebou energie. Jednou z možností by bylo revidovat směrnici o energetických službách.

Komise předloží na jaře roku 2009 sdělení o financování nízkouhlíkových technologií. Komise dále připravuje přezkum směrnice o zdanění energetických produktů³³, která poskytne přizpůsobený rámec pro řešení energetické účinnosti a emisí CO₂ mimo systém pro obchodování s emisemi.

4. DALŠÍ OPATŘENÍ

4.1 Hodnocení evropského akčního plánu energetické účinnosti (EEAP)

Plán EEAP z roku 2006 stanoví, že jej Komise v roce 2009 vyhodnotí a vypracuje revidovaný akční plán podle požadavků Evropské rady. Východiskem by měl být potenciál politických nástrojů v oblasti úspor a nákladová efektivnost těchto nástrojů. Měly by být analyzovány právní předpisy EU týkající se energetické účinnosti. Energetická účinnost musí být plně začleněna do širší energetické politiky, zejména do balíčku opatření EU v oblasti energetiky a klimatu, vyznačujícího se dynamickou politikou v oblasti emisí CO₂ a obnovitelných energií. Akční plán bude nadále doplňovat systém pro obchodování s emisemi. Cíle budou muset být náročnější v dlouhodobém měřítku, např. na roky 2030 a 2050. Předpokladem je, aby existoval společně schválený systém měření energetických úspor³⁴ a aby bylo provedeno řádné posouzení dopadů.

Plán se zaměří na odvětví dodávky a přenosu energie a odvětví, která jsou spotřebiteli energie. Důraz bude i nadále kladen na odvětví stavebnictví: protože stále více lidí bydlí ve městech, tato města představují přirozenou příležitost pro zvýšení účinnosti. Klíčovými faktory pro realizaci výše uvedených ambicí jsou Pakt primátorů a podobné sítě měst. Města také umožňují podporovat efektivnější městskou dopravu a využívání vozidel s elektrickým pohonem. Vzhledem k tomu, že 23 % celkového množství emisí CO₂ pochází ze silniční dopravy³⁵, je snížení energetické náročnosti a emisí vozidel hlavní výzvou. Zvláštní pozornost si zaslouží také informační a komunikační technologie (IKT), protože řešení na bázi IKT mimo jiné umožňují souvislé sledování, kontrolu a automatizaci spotřeby energie a zároveň mohou spotřebu energie, a dokonce i informace o nákladech vizuálně zprostředkovat spotřebitelům v reálném (nebo téměř reálném) čase. Začátkem příštího roku Komise předloží sdělení a doporučení, ve kterých uvede konkrétní opatření pro překonání překážek a pro využití plného potenciálu IKT k účinnější spotřebě energie.

³³ Směrnice 2003/96/ES (Úř. věst. L 283, s. 51).

³⁴ Měli bychom být schopni měřit zisky z energetické účinnosti. Pro měření energetické účinnosti neexistuje žádná společná metodika, ale používá se několik ukazatelů, které jsou uvedeny v tomto sdělení. Směrnice o energetických službách stanoví další vývoj harmonizované metodiky měření a členské státy a Komise spolupracují na společných pokynech k této metodice.

³⁵ Evropská agentura pro životní prostředí, Výroční zpráva o emisích skleníkových plynů ve Společenství v období 1990–2005 a zpráva z roku 2007, s. 88.

4.2 Mezinárodní vztahy

Společenství si vyměňuje stanoviska a osvědčené postupy v oblasti energetické účinnosti s třetími zeměmi. Na bilaterální úrovni, v jednáních s Brazílií, Čínou, Indií, Ruskem, Spojenými státy, a v souvislosti s kandidátskými zeměmi a evropskou politikou sousedství jsou otázky energetické účinnosti jedním z hlavních bodů. Na regionální úrovni je tento problém řešen například energetickou spoluprací Euromed, bakuským procesem s partnery ve východní Evropě, na Kavkazu a ve Střední Asii a v rámci energetického partnerství mezi Afrikou a EU. Na multilaterální úrovni bylo v červnu loňského roku schváleno ustavení mezinárodního partnerství pro spolupráci v oblasti energetické účinnosti (IPEEC) mezi státy G8 a Společenstvím³⁶. Podobným rámcem vytvořeným státy G8 je heiligendammský proces dialogu. Společenství je signatářem Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích.

5. ZÁVĚRY

Energie a její spotřeba se týká nás všech. Energetickou účinností lze bojovat proti klimatickým změnám, zvýšit energetickou bezpečnost, přispět k dosažení lisabonských cílů a snížit náklady všech občanů EU.

I nadále musí být prioritou a společným cílem Společenství realizace zisků z energetické účinnosti, a přinejmenším dosažení cíle 20% úspory energie. Úsilí spojené s prováděním této politiky je třeba zvýšit – zejména prostřednictvím národních akčních plánů – a iniciativy navrhované v rámci tohoto balíčku musí rychle projít legislativním procesem. Navrhovaná opatření pak spolu s finančními pobídkami, zdaněním energie a zvyšováním informovanosti přinesou trvalé a konkrétní výsledky.

³⁶

Partnerství IPEEC schválily také Čína, Indie a Jižní Korea.

Annex 1

Expected annual primary energy saving potential by 2020 for EU27 for some specific Energy Efficiency measures (full implementation)

Measures		Yearly primary energy savings by 2020 compared to 'business as usual' scenario in Mtoe	Yearly primary energy savings by 2020 compared to 'business as usual' scenario in %	Reference document ³⁷
1	energy services Dir 2006/32/EC	Max 193	Max 9.8%	COM(2008)11(as of 2016)
2	eco-design Dir 2005/32/EC (appliances) and labelling framework Dir 92/75/EC	96	4.9%	EuP preparatory studies http://ec.europa.eu/energy/demand/legislation/eco_design_en.htm#consultation_forum
	energy star agreement with USA	2	0.1%	
3	buildings Dir 2002/91/EC	130	6.6%	SEC(2006)1174
4	cogeneration Dir 2004/8/EC	23	1.2%	COM(2002)415
5	fuel efficiency in road vehicles - CO2&cars –public procurement	36	1.9%	COM(2007)856 & SEC(2007)1723 COM(2007)817
6	car fuel efficiency labelling Dir 1999/94/EC			
7	urban transport - integrated approach	20	1.1%	Policy assessment of the CIVITAS initiative
	TOTAL NET (taking into account the interplay of measures and the witnessed implementation speed)	256	13%	
	OBJECTIVE EU27 in 2020	394	20%	
Note: PRIMES model 'business as usual' baseline projections (update 2007) in 2020: EU27 TOTAL primary energy consumption = 1968 Mtoe.				

³⁷

The reference documents contain projected effects of the proposed policies therein at the time of their adoption, expressed either in final or primary energy demand percentages. The ratio between final and primary energy saving is approximately 2:3.

Annex 2

Energy saving potentials by final energy consuming sector and key drivers, actors and barriers for energy efficiency improvements

Sector	Share in final energy cons. (2006)	Saving potential by 2020 ³⁸	Key drivers for energy efficiency	Key barriers	Key actors
All sectors	100%	21%	• Energy policies • Market forces/ energy prices • Financing and taxation • Awareness • Technological development	• Incomplete implementation of energy efficiency legislation • Lack of awareness • Market failures	• Everybody
Households and commercial buildings	41%	30%	• EU and national/regional legal requirements • Technological developments • Financial and fiscal incentives • Energy services Companies • Information instruments (e.g. labelling, certificates, metering, campaigns) • Behaviour trends	• High up-front costs • Owner-tenant dilemma • Lack of awareness on the benefits • Overestimation of the investment needs • No access to attractive financing options • Energy efficiency not recognized as business opportunity	• Property owners and tenants • Construction business • Financial institutions • Consumer associations • National/local authorities • EU institutions
Transport	31%	20%	• EU and national/regional legal requirements • Consumer awareness • Information campaigns • Labelling • High energy prices	• Lack of information • Limited commitment from transport industry • Insufficient infrastructure (e.g. poor urban planning, limited public transport) • Behaviour patterns	• Transport companies • Associations • Citizens • National/local authorities • European institutions
Industry	28%	19%	• High energy and carbon prices • Voluntary and mandatory agreements • Improved energy efficiency of production processes	• High up-front costs • Limited commitment • Low awareness of the benefits • Overestimation of the investment needs • Lack of financing • Low share of energy in production costs	• Companies • Industry associations • National/local authorities • European institutions

³⁸

Source: see note 7 supra.

Annex 3

Assessment of the National Energy Efficiency Action Plans

This Annex gives a concise summary of the assessment of the National Energy Efficiency Action Plans (NEEAPs) submitted by all Member States under Directive 2006/32/EC.³⁹

Background

In accordance with Article 14 (2) of the Directive, Member States were required to submit their first NEEAPs to the Commission not later than 30 June 2007.

For the purpose of the first NEEAP, each Member State should have adopted an overall national indicative savings target of 9% or higher⁴⁰, to be achieved in 2016, and an intermediate national indicative savings target for 2010. NEEAPs are intended to set out the national strategies of Member States towards the overall and intermediate national indicative targets. Member States should show, in particular, how they intend to comply with the Directive's provisions on the exemplary role of the public sector and the provision of information and advice on energy efficiency to end users.

The first NEEAPs should stimulate the translation of energy saving objectives into concrete and coherent measures and actions at the level of each Member State and set implementation milestones. The plans should trigger an exchange of experience between the Member States and create a dialogue between the Commission and Member States. Subsequent implementation, monitoring and evaluation of the strategies and the measures identified, complemented by benchmarking and a 'peer review' process at European level, should help Member States learn from the successes and mistakes of others and should facilitate the diffusion of best practices throughout the EU.

Assessment of the NEEAPs

The first NEEAPs propose a wide diversity of policy packages and measures targeting different end-use sectors. Many NEEAPs demonstrate coherent and comprehensive strategies towards the intermediate and overall targets, backed by institutional and financial provisions. A number of NEEAPs clearly identify their priority end-use sectors or policy tools.

In contrast, some NEEAPs show piecemeal thinking with a scattering of fragmented energy efficiency measures. The absence, or sporadic indication of savings estimates in the majority of NEEAPs, along with the mostly limited degree of detail about assumptions made in estimating savings from different measures, have impeded the quantitative assessment of the NEEAPs and how realistic they are. In addition, for several Member States there is a considerable gap between the political commitment to energy efficiency and the measures adopted or planned, as reported in the NEEAPs, and the resources attributed to preparing it.

³⁹ More detailed results of the assessment of NEEAPs will be presented in a separate Commission Staff Working Document planned to be produced by the end of 2008.

⁴⁰ Percentage of saved final energy consumption of non ETS sectors to be measured in 2016 in relation to the average final energy consumption during five-year period previous to the implementation of the Directive for which official data are available (Directive 2006/32/EC (OJ L 114, p. 64), Annex 1).

Almost all Member States have introduced 9% national indicative energy savings target for 2016 calculated in line with Annex I of the Directive. Some Member States have committed to targets that exceed 9%: Italy 9.6%, Cyprus 10%, Lithuania 11%, and Romania 13.5%. This is very positive. Other Member States have indicated that they expect savings from measures to go beyond 9% without committing to the higher target (Luxembourg 10.4%, Ireland 12.5% and the United Kingdom 18%). A number of Member States indicate that the NEEAPs form part of their strategy to reach the 20% reduction in energy demand by 2020, among them Austria, Ireland and Sweden. A few Member States fail to comply with some provisions related to the setting of national indicative savings targets. Non-conformity is related in particular to the calculation methodology set out in Annex I and to the 2008-2016 timeframe.

Ongoing measures that qualify as "early action"⁴¹ dominate the majority of NEEAPs and some Member States indicate stricter interpretation of such early actions. Some Member States explicitly indicate the share of savings from early action. In contrast, the NEEAPs of some Member States such as Estonia, Latvia and Poland rely extensively on new measures, though it is difficult to assess whether certain Member States will be able to deliver in accordance with their strategies given the brief descriptions of measures and the absence of saving estimates.

Measures in the buildings sector, especially residential buildings, have been at the heart of most NEEAPs. Numerous measures target refurbishment of existing buildings. Some Member States declare ambitious strengthening of building codes and support passive or low-energy house buildings. With varying degrees of detail, almost all NEEAPs also include measures in the tertiary, transport and industrial sectors. However, as regards agriculture, the only NEEAPs to include measures specific to this sector are from Latvia, the Netherlands, Spain and Sweden. Some NEEAPs have included measures that fall outside the scope of the Directive. Most commonly these include fuel switch and power generation, including large Combined Heat and Power installations, biomass district heating, network loss reduction, biofuels, measures in international transport, and measures that have some impact on the Emission Trading Scheme.

In addition, many of the NEEAPs include a number of promising horizontal measures. The majority of the NEEAPs propose a range of measures to fulfil the provisions regarding the exemplary role to be played by the public sector, but some Plans contain little or no information in this regard. However, few NEEAPs demonstrate good strategies for communicating the exemplary role of the public sector. Public procurement is a key element in capturing the power of the public purse for energy efficiency and the majority of NEEAPs contain public procurement measures. However, it is not always clear if these measures contain concrete requirements, as called for in Annex VI of the Directive, and exactly how these would be met.

Most Member States have introduced a variety of information measures. These range from measures aimed at altering general public behaviour, such as public awareness raising campaigns, public training and education, advice on energy use and general information sources like web tools and publications, to measures that target business

⁴¹ Energy improvement measures initiated by the Member State not earlier than 1995 (in certain limited cases not earlier than 1991) that have a long-lasting effect, which will still lead to energy savings in 2016 (Directive 2006/32/EC, Annex 1).

entities. The latter comprise sector-focussed information campaigns, trainings for professionals, energy audits and energy efficiency publications for professional stakeholders.

A number of NEEAPs provide good examples of best practices and innovative measures with a strong set of diverse information measures that target the general public and businesses.

Conclusions

The analysis of the NEEAPs has shown that many Member States already recognised that with an integrated approach these national plans can become the key tool not only for the effective implementation of Directive 2006/32/EC, but also for the real push to achieving energy savings which go beyond obligations arising from the current EU legislation on end-use energy efficiency. The Commission recognises the great potential that NEEAPs could play to help with getting better focus and streamlining of Member States' policy, legal and support actions to help their citizens and all local market actors save energy in a cost-effective way, thus reducing emissions of greenhouse gases, increasing the competitiveness of European businesses and improving energy security of the EU. Given the growing importance of energy saving to energy security and sustainable development of the EU, the Commission would welcome Member States taking the initiative to further improve their current NEEAPs (eg. add/improve measures for important areas/sectors not sufficiently covered in their current plans, provide further details of planned actions, etc).

Lessons for the future

The current NEEAPs could play a more important role. National plans will only be effective when they stand for real action: it should set a quantitative, measurable target with a time schedule and concrete steps on who is doing what and the budgetary and human resources available. National plans should require the competent national authorities to work together. Administrative structures should be in place with a clear division of responsibilities. Member States should also ensure that sufficient resources are made available for the promotion of energy efficiency services, information provision and monitoring.

Also ideally, the EU's Efficiency Action Plan could be linked more closely to the national efficiency plans and the latter could take into account longer term time horizons (e.g. 2030, 2050) and more ambitious targets that are agreed to by the Member States at EU level. Integration with other reporting obligations, especially those related to climate protection - e.g. alignment of reporting periods, streamlined methodologies on calculation of energy savings and reduction of CO₂ emissions - would reduce the reporting burden already carried by the Member States.